

Ἡ Ἱστορική καὶ Λαογραφική Ἑταιρεία τῶν Θεσσαλῶν, ἀνταποκρινόμενη στὴ φωνὴ αὐτῆ τοῦ ἱεροῦ χρέους τῆς πρὸς ἐσᾶς καὶ τοῦ καθήκοντος, ἔρχεται ἐδῶ τώρα πρὸ τοῦ πανσέπτου τούτου Μνημείου σου, ἐνδοξε στρατάρχα Καραϊσκάκη κι ἀθάνατε τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος νεκρέ, νὰ καταθέσῃ τὸ δάφνινο τοῦτο στέφανο τῆς τιμῆς εἰς αἰωνία μνήμη σου καὶ κλίνοντας τὸ γόνυ εὐλαβῶς πρὸ τῆς ἱερῆς σκιᾶς σου νὰ σὲ προσφωνήσῃ:

Στρατάρχα τῆς Ρούμελης ἡρωϊκῆ, τέκνο ἀθάνατο τῆς θεσσαλικῆς πατρίδος. Σὺ τοῦ ὁποίου ἡ ἡρωϊκὴ καὶ νικηφόρος δρᾶσις στὰ πεδία τῶν μαχῶν καὶ τὸ δαιμόνιο τῆς στρατηγικῆς σου ἐφώτισαν τὴν πορεία τοῦ ἀγῶνος καὶ ἐλάμπρυναν τὴν ἱστορία τοῦ Ἑθνους.

Καὶ σεῖς ψυχῆς ἡρώων ἄλλων ἀφανῶν, τέκνων τῆς θεσσαλικῆς πατρίδος ἀγαπημένων, πού μὲ τὸ ζεστό καὶ τίμιο αἷμα σας ποτίσατε τὴ θεσσαλικὴ τούτη Γῆ, γιὰ νὰ βλαστήσῃ, ἀνθίσῃ καὶ γιγαντωθῇ τὸ δένδρο τῆς ἐλευθερίας, σκιρτήσετε σήμερα ἐκ τῶν ἱερῶν δωμάτων καὶ κατοικητηρίων σας καὶ πετάξετε ἄνωθεν τοῦ ἱεροῦ τούτου χώρου, γιὰ νὰ δῆτε τοὺς γύρωθεν αὐτοῦ συναγμένους εὐλαβεῖς προσκυνητὰς συμπατριώτας σας, καίγοντας λιβανωτὸ κι ἀναπέμποντας εὐχῆς καὶ δεήσεις πρὸς τὸν ὕψιστο, γιὰ σᾶς, τοὺς θυσιασθέντας στὸ βωμὸ τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος, γιὰ νὰ χαρίσετε σ' ἐμᾶς τοὺς ἐπιζῶντας, τὸ ἀτίμητο τοῦτο θεῖο δῶρο κι ὑπέρτατο ἀνθρώπινο ἀγαθὸ τῆς Ἑλευθερίας.

Ναί, ψυχῆς ἡρώων ἀγαπημένων! Δεχθῆτε τὶς εὐχῆς μας αὐτὲς καὶ τὶς προσευχῆς μας, ἀλλὰ καὶ τὴν αἴτησι τῆς συγγνώμης μαζί, γιὰ τὶς τυχόν πρὸς ἐσᾶς παραλείψεις μας. Γιατὶ ἴσως, μέσα στὴ δίνη τῶν καθημερινῶν μας βιοποριστικῶν φροντίδων κι ἀναγκῶν, νὰ μὴν ἠμπορέσαμε νὰ ἐκπληρώσουμε κατὰ καιροὺς τὸ πρὸς ἐσᾶς ὀφειλόμενο ἱερό μας χρέος σὲ ὅλη αὐτοῦ τὴν ἔκτασι.

Σεῖς ὅμως, ἰστάμενοι ὑπεράνω τοῦ γηίνου τούτου κόσμου, μέσα στὶς νεφέλες τοῦ ἰδεώδους καὶ τῆς ἀληθινῆς ζωῆς, πάνω στοὺς κόσμους τῆς πνευματικῆς χαρᾶς καὶ τῆς αἰωνίας γαλήνης, θὰ συγχωρήσετε ἐμᾶς τοὺς ἐπιζῶντας γιὰ τὶς τυχόν αὐτὲς πρὸς ἐσᾶς κατὰ καιροὺς παραλείψεις μας καὶ θὰ δεχθῆτε, μαζί μὲ τὸν στέφανο τοῦτο τῆς βαθυτάτης εὐλαβείας μας καὶ τὴν ἔκφρασι τῆς αἰωνίας ἐδνωμοσύνης μας, γιὰ τὴ μεγάλη κι ἡρωϊκὴ σας θυσία!

Αἰωνία ἡ μνήμη σου, Στρατάρχα Καραϊσκάκη ἡρωϊκῆ!

Καὶ σεῖς ἀθάνατοι νεκροὶ τῆς θεσσαλικῆς πατρίδος ἀγαπημένοι, αἰωνία ἡ μνήμη σας!

Αὐτὴ καὶ ἡ δόξα σας πάντα θὰ μᾶς συγκινῆ, θὰ μᾶς ἐμπνέη καὶ θὰ μᾶς παραδειγματίζη!

Αἰωνία ἡ μνήμη σας!

*

ΕΙΣ ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΝ

Ἐμίλησαν οἱ :

Ἄποστολος Παπαγεωργίου – Φιλώτας, Στρατηγός

Γεώργιος Χατζηκόστας, Ἱστοριοδίφης – Συγγραφεὺς

κ α ι

ἌΟ Ἀντιπρόεδρος τῆς Κοινότητος Βελεστίνου

ΕΙΣ ΒΟΛΟΝ

ΚΩΣΤΗ ΛΑΜΠΡΟΥ

Γεννήτρα γῆ, κυματιστὰ σ' ἐσένα εἶν' ὅλα Ἑλλάδα

... ..
... .. μὰ ἡ Θεσσαλία καὶ πάντα

Σ' ἐσὲ πρωταναβρύσανε Θεοὶ καὶ ἰσόθεοι, χαῖρε.

(ΠΑΛΑΜΑΣ)

Εἶναι εὐχάριστη, ἀξιοσημείωτη κι ἀξιέπαινη ἡ πρωτοβουλία πού πήρε ἡ Λαογραφικὴ Ἑταιρεία τῶν Θεσσαλῶν νὰ γιορτάσῃ τὰ ὀγδοντάχρονα τῆς θεσσαλικῆς ἀπελευθερώσεως ἀπ' τὸν τουρκικὸ ζυγὸ.

Τέτοια ψυχικὰ ἀναγαλλιάσματα, πού μᾶς συγκινοῦν ὅταν μάλιστα κινδυνεύουμε ἀπὸ τῆς ὑλιστικῆς ζωῆς τὴ μηχανοποίηση, εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ νὰ κρατοῦν πάντα τὴν ἀλυσίδα τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παραδόσεως ἀδιάσπαστη. Τὸ παρελθὸν μὲ τὴ σπουδὴ καὶ τὴ μελέτη εἶναι ἐκεῖνο πού μπορεῖ νὰ μᾶς δημιουργῇ ἕνα φεγγοβόλο μέλλον καὶ νὰ γίνεταὶ ὁ συμπαράστατης καὶ συμβουλάτορας γιὰ τὶς καινούργιες μας ἐξορμήσεις.

Πανάρχαια εἶναι ἡ ἱστορία τῆς Θεσσαλίας καὶ ἡ μελέτη τῆς σ' ὅλους τοὺς τομεῖς, γεωλογικοὺς, ἀρχαιολογικοὺς καὶ ἱστορικοὺς, φωτίζει διάπλατα τὴν ἱστορία τῆς Ἑλλάδας.

ἌΟ Ποιητῆς τὴ δόξα τῆς Θεσσαλίας—χώρας θεῶν, ἡμιθέων καὶ πολεμιστῶν—τὴ βρίσκει πιὸ πολὺ «στὸ χάϊδεμα τοῦ μύθου. . .» μὰ οἱ τελευταῖες ἔρευνες καὶ τ' ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα πού ἔρχονται κάθε λίγο καὶ λιγάκι στὴν ἐπιφάνεια πλαταίνουν τὶς ἱστορικὲς ἀλήθειες πού κρατοῦσε ὡς τώρα κρυμμένες ὁ θεσσαλικὸς χῶρος.

Πελῶρια λίμνη τὸν παλιὸ καιρὸ ἡ Θεσσαλία κυκλῶνεται γύρω ἀπ' τὰ πανύψηλα βουνά, Πήλιο, Κίσσαβο, Ὀλύμπο καὶ σὲ συνέχεια ἀπ' τὴν Πίνδο καὶ τὴν Ὀρθρυ πού κλείνει τὸν κύκλο στὸ στενὸ τοῦ Τρίκερι.

Τὰ νερά τῆς λίμνης τραβιένται στὸ Αἰγαῖο, ὕστερα ἀπὸ ἕνα ἰσχυρὸ σεισμὸ π' ἀνοίγει τὸ στενὸ τῶν Τεμπῶν, χωρίζοντας τ' ἀντικρουστὰ βουνά τοῦ Ὀλύμπου καὶ τοῦ Κισσάβου.

Πελασγοὶ ὀνομάζονταν οἱ κάτοικοι τῶν προελληνικῶν χρόνων τῆς Θεσσαλίας, γιὰ τ' ὄνομα τῆς ὁποίας πολλὲς ὑπάρχουν ἱστορικὲς ἐκδοχές. Μιά ἀπ' αὐτὲς ἀνατρέχει στοὺς Πετθαλοὺς πού ἦρθαν ἀπ' τὴν Θεσπρωτία τῆς Ἡπείρου.

Δύο ἰσχυρὰ γένη στὰ ἱστορικὰ χρόνια, οἱ Ἀλευάδες καὶ οἱ Σκοπάδες πού ἐξυμνοῦνται ἀπ' τὸν Πίνδαρο καὶ Σιμωνίδη, ἐπικρατοῦν στὴ Θεσσαλία καὶ δίνουν στὴ χώρα τοὺς Ταγούς.

Ἡ αἰώνια διαμάχη κι οἱ ἀνικανοποίητες φιλαρχικὲς τάσεις στάθηκαν τρανὸ ἐμπόδιο νὰ κατορθώσουν οἱ Θεσσαλοὶ νὰ ἐπιβληθοῦν σὰν ὀργανωμένη δύναμη καὶ νὰ ξεχωρίσουν ἀπ' τ' ἄλλα τμήματα τῆς Ἑλλάδας. Ἐτσι ἡ Θεσσαλία ἀποτέλεσε ἕνα ἰδιότυπο κόσμο μὲ ἰδιότυπα πολιτιστικὰ ἐνδιαφέροντα, τὰ ὁποῖα ξεχωρίζουν στὴν πολυκύμαντη ἀνοδικὴ πολιτιστικὴ καὶ οἰκονομικὴ πορεία τῶν Θεσσαλῶν. Στὰ Μακεδονικὰ καὶ Ρωμαϊκὰ χρόνια διαδραματίζονται σοβαρὰ γεγονότα πού ἐπηρεάζουν ὄχι μόνον τὴν πολιτιστικὴ κι οἰκονομικὴ ζωὴ τῆς Θεσσαλίας, μὰ κι ἀνατρέπουν πολλὰς φορὲς κατακτητικὲς προσπάθειες τῶν ἐπιδρομέων.

Στη Βυζαντινή εποχή απ' τή Φραγκοκρατία και δώθε γίνεται ή Θεσσαλία ό καταποτήρας όλων τών λογής κατακτητών που ξεκινούν όλοι απ' τόν μουντό Βορρά νά κουρσέψουν τόν πολύκαρπο, ποταμοθρεμμένο χώμα της, ώσπου σκοτεινή κι' άραχνη πλάκωσε ή μακραίωνη νύχτα τών Όσμανλίδων. Όσο περνούσαν τά χρόνια τής τουρκικής σκλαβιάς στη Θεσσαλία, τόσο και τά δεσμά γίνονταν σφιχτότερα αλλά κι' οί ρωγμές πληθαιναν στην Όθωμανική αυτοκρατορία.

Ό αναπάντεχος θάνατος τού Ρήγα Βελεστινλή, τού ύπεροχου αὐτοῦ Θεσσαλοῦ πρωταγωνιστῆ καί πρωτομάλητῆ τῆς λευθεριάς, άνέστειλε γιά άρκετόν καιρό τόν τολμηρό σχέδιο τού Έλευθερωτοῦ καί μοιραία συνέπεια ἦταν νά μή μπορέση ή Θεσσαλία οὔτε κατά τήν Έθνεγεργσία τού 1821 νά βρῆ τόν λυτρωμό της, έστω κι' άν αὐτή μέ τόν περίφημο άρματωλισμό της εἶχε προλειάνει σοβαρά τόν έδαφος.

Όταν ή Έλληνική επανάσταση φούντωσε, ή Θεσσαλία εἶνε ό διάδρομος κάθε τουρκικής στρατιάς, πού κατευθύνονταν γιά τήν Πελοπόννησο· όχι φυσικά άνενόχλητα.

Οί επαναστατικές προσπάθειες, οί ξεσηκωμοί τού Πηλίου, πού άντικειμενικό σκοπό εἶχαν τήν κατάληψη τού Βόλου καί τού Βελεστίνου απ' τόν 1821 ως τόν 1827 σημειώσαν άποτυχίες καί μύριες καταστροφές γνώρισαν οί επαναστατημένες περιοχές.

Τελείωσε ή Έλληνική επανάσταση, σχηματίζεται ό πρώτος πυρήνας τῆς Έλευθερης Έλλάδας κ' ή Θεσσαλία μένει τουρκοκρατούμένη.

Υστερα από πολλά χρόνια, τόν 1841, όταν ή Γαλλία προσπαθῆ νά κατανικήση τήν άγγλική άδιαλλαξία, γιά τήν αναγνώριση τών δικαιωμάτων τού Μεχμέτ-Άλη στην Αίγυπτο (ύστερα απ' τόν Τουρκοαιγυπτιακό πόλεμο τού 1829) οί ελληνικές ελπίδες γιά τήν ίκανοποίηση τών εθνικών μας βλέψεων αναφτερώνονται. Τήν εποχή κείνη οί Σφακιανοί καί Κρήτες μέ τήν ύποστήριξη τῆς Έλευθερης Έλλάδας επαναστατούν κι' ό ταγματάρχης Βελέντζας εισβάλλει στη Θεσσαλία. Τό πραξικόπημα τού γενναίου αὐτοῦ άξιωματικοῦ βρίσκει άπήχηση στό θεσσαλικό πληθυσμό πού μ' ένθουσιασμό τρέχει νά πλαισιώση τόν Βελέντζα. Η αιώνια όμως διπλωματική διεκυστίνδα πού παίζονταν πάντοτε σέ βάρος τῆς Έλλάδας από μέρος τών ισχυρών Εὐρωπαϊών ματαιώσε τά εθνικοαπελευθερωτικά μας σχέδια. Έτσι σβήνουν οί επαναστατικές έστίες πού εἶχαν δημιουργηθῆ στη σκλαβωμένη μας χώρα καί στη Θεσσαλία, φυσικά.

Άργότερα απ' τίς άρχές τού 1852 επικρατεῖ μεγάλος αναβρασμός στην Άθήνα καί σ' όλόκληρη τήν Έλλάδα. Η επανάσταση τού Μαυροβουνίου δημιουργεῖ άναταραχή καί σ' άλλα κράτη τών Βαλκανίων. Η ελληνική κυβέρνηση στό γέρμα τού 1853 παρ' όλες τίς πιέσεις πού δέχεται απ' τούς ισχυρούς τῆς ήμέρας, δίνοντας όμως διέξοδο στις λαϊκές διαμαρτυρίες, εὖνοει τήν εξέγερση καί βοηθαει μέ άνταρτικά σώματα πού θά εισβάλλουν στην Ήπειρο καί Θεσσαλία.

Απ' τόν τέλος τού 1853 οργανώνεται ή επανάσταση καί στό Πήλιο, πού άνάμεσα στους άλλους τή βοηθάνε ό καθηγητής Φίλιππος Ίωάννου, ό θεολόγος Θεόκλητος Φαρμακίδης κι' οί Πηλιορείτες Χρόνης καί Βαρκῆς Μαστέκης.

Στίς 15 τού Γενάρη 1854 στό Ραδοβίτσι τῆς Ήπειρου άρχινάει ή επανάσταση γιά νά έπεκταθῆ στις άρχές τού Φλεβάρη καί στη Θεσσαλία, ύστερα απ' τήν είσοδο τών έθελοντικών σωμάτων απ' τή Λαμία.

Στήν Καλαμπάκα ό Χριστόδουλος Χατζη-Πέτρος, στό Βελέσι Καρδίτσας ό Φροσκλιάς γράφουν όλιγοήμερες ιστορικές σελίδες πού θυμίζουν Θερμοπύλες. Μάχες γίνονται τόν 1854 στόν Πλάτανο Άλμυροῦ, στό Φανάρι Καρ-

δίτσας καί τήν περιοχή τού Βόλου καί τή φορά όμως αὐτή τίποτα δέν γίνεται γιά τόν ξεσκλάβωμα τῆς Θεσσαλίας.

Στους σκλαβωμένους όμως Θεσσαλοῦς άσβεστη κρατιέται ή φλόγα πού τήν τροφοδοτεῖ κι' ό πόθος τῆς έλευθερης πατρίδας, νά ιδῆ μιá ώρα άρχύτερα στους κόλπους της τήν πονεμένη αὐταδέλφη της.

Τά προμηνύματα καινούργιου θεσσαλικού ξεσηκωμοῦ άρχινάνε νά γίνονται πυκνότερα κι' άνταριάζουν πάλι τόν μουντό όρίζοντα τῆς δουλωμένης χώρας. Από τόν 1875 άρχίζει νά γίνεται όξύτερη ή ανατολική κρίση μέ τήν επανάσταση τών Χριστιανών τῆς Έρζεγοβίνης. Η ίδια τροχόπηδη τών ισχυρών καί πάλι εξακολουθεῖ γιά τή δικαίωση τών ελληνικών διεκδικήσεων.

Τίποτα όμως δέν εἶναι ίκανό νά κρατήση οὔτε τήν ύπόδουλη Θεσσαλία, οὔτε τήν έλευθερη Έλλάδα απ' τόν νά πάρουν τή μεγάλη άπόφαση, πού καταλήγει στην επανάσταση τού 1878, ή όποία θά παίξει άποφασιστικό ρόλο στην άπελευθέρωση τῆς Θεσσαλίας.

Έθελοντικά σώματα μέ τήν έγκριση τού Πρωθυπουργοῦ Κουμουνοδούρου καταρτίζονται απ' τόν Ζήσιμο Μπαστέκη, τόν Ν. Γατζόπουλο καί τόν Θ. Άφεντούλη στην Άθήνα από Πηλιορείτες κι' άλλους Έλλαδικούς σπουδαστές πού θά δράσουν άργότερα στη Θεσσαλία.

Οί άνταρτικές ομάδες στό θεσσαλικό χώρο άρχίζουν τή δράση τους μέ πρώτη εκδήλωση τή μάχη στη θέση «Παναγίας-Πουρνάρι ή Χτένι τού Πηλίου», κοντά στό μοναστήρι τῆς Σουρβιάς.

Οί πυρπολήσεις τού Πλατάνου, τῆς Ραψάνης, τῆς Καρυάς, τού Λιτοχώρου καί πολλών άλλων χωριών τῆς θεσσαλικῆς πεδιάδος, οί σφαγές τῆς Βουλγαρινῆς καί Άγιάς, έδειξαν καί τότε, ότι οί κάτοικοι τῆς Θεσσαλίας τίποτε δέ λογάριζαν μπροστά στη λευτεριά τους.

Η επανάσταση τού 1878 πού εἶχε κέντρο τόν Άλμυρό καί τόν Πήλιο, στό όποιο εἶχε σχηματισθῆ (μέ έδρα τή Μακρινίτσα) καί προσωρινή κυβέρνηση, γενικεύεται τόν Γενάρη τού 1878 καί τερματίζεται τόν Άπρίλη τού ίδιου χρόνου ύστερα από μεσολάβηση τῆς Άγγλίας, πού υποσχέθηκε νά ύποστηρίξη τά δίκαια τών Θεσσαλίων στό μελλοντικό εὐρωπαϊκό συνέδριο.

Η επανάσταση τού 1878, στην όποία πῆρε ενεργό μέρος κι' ή Έλληνική κυβέρνηση, μᾶς έδωσε ύπέροχες εἰκόνες αὐτοθυσίας καί μαχητικότητας τού θεσσαλικού λαοῦ πού ζητοῦσε τόν λυτρωμό του.

Ίδιαίτερης μνείας καί άξιολογήσεως εἶναι οί μάχες πού εἶναι στην περιοχή Άλμυροῦ καί Μακρινίτσας, ή μάχη Ξενιάς (20-1-1878) καί Πλατάνου (20-2-1878), στις όποιες ό Θ. Βελέτζας ἦταν ξεχωριστή μορφή τού άγώνα. Άκολουθοῦν ιστορικά γεγονότα πού λαμπρύνουν τήν ιστορία τού θεσσαλικού άπελευθερωτικοῦ άγώνα.

Τό στρατιωτικό σώμα τού Άλμυροῦ, όταν χάθηκε εκει ό άγώνας μέ τούς σωματάρχες Θ. Βελέτζα, Πετρίτση, Νικολαΐδη, Μπασδέκη καί Γαρέφη μέ δυνάμεις πηλιορείτικες κι' άλλες μικρές παρόμοιες πού αποβιβάσθηκαν απ' τήν έλευθερη Έλλάδα, έδωκαν τίς ήρωϊκές μάχες τῆς Μακρινίτσας (16-17 Μαρτίου 1878) πού ἦταν καί θά παραμείνουν ιστορικά γεγονότα άνάτερας περιγραφῆς, όπως κι' ή πρώτη μάχη τῆς Μακρινίτσας (6-2-1878.)

Άνάμεσα στους σωματάρχες πού πῆραν μέρος στην τελευταία μάχη τῆς Μακρινίτσας άναφέρονται κι' οί σωματάρχες Λελοῦδας, Μήτσας, Άντωνόπουλος, Γίδας, Κατάλης κι' άλλοι.

Άξιωμακόνοντες επίσης εἶναι οί μάχες τῆς Άγιάς (1 Μαρτίου 1878), καί τῆς Ματαράγκας (14 Μαρτίου 1878), στην όποία δεσπόζει ή μορφή τού λοχαγοῦ Κ. Ίσχομαχου καί τών τότε ύπαξιωματικών Τερτίπη καί Λαΐου, καί τῆς Σέκλιζας.

Στην πρώτη μάχη της Μακρινίτσας, ανάμεσα στους άλλους ξεχωρίζει η Μαργαρίτα Μπαστέκη-Μαλιούφα, ιδιαίτερη γυναικεία φυσιογνωμία των νεωτέρων χρόνων της Έλληνικής επανάστασης κι' η γριά Σουΐταινα κι' άλλες Μακρινιτσιώτισσες. Στις επιχειρήσεις αυτές σκοτώθηκε κι' ο φιλέλληνας Άγγλος ανταποκριτής των «Καιρών» τού Λονδίνου Κάρολος Όγλ.

Όσο κι' αν δεν χάρισε άμεσα την Έλευθερία της Θεσσαλίας ή επανάσταση τού 1878 που έκφυλίστηκε τόν Άπρίλη τού ίδιου χρόνου, έγινε ωστόσο άφορμή ν' αποφασισθῆ ἡ προσάρτηση της Θεσσαλίας στην Ελλάδα.

Στη Βερολίνο συνθήκη τού Ιουλίου 1878 με τὸ άρθρο 13 τῆς συνθήκης προσκαλοῦνταν ἡ «Υψηλὴ Πύλη» νὰ παραχωρήσῃ στὴν Ελλάδα τὴ Θεσσαλία καὶ μέρος τῆς Ἡπείρου (τὸ νομὸ Ἄρτας).

Στις 24 τού Ιούνη 1881 ἀρχίζει ἡ ἀποχώρηση τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων ἀπ' τὴν Ἄρτα καὶ στις 2 τού Νοέμβρη τού ίδιου χρόνου ὀλοκληρώνεται ἡ ἐκκένωση τῆς Θεσσαλίας με τὴν παράδοση τῆς πόλεως τού Βόλου καὶ τῆς περιοχῆς στις ἑλληνικὲς ἀρχές.

Ύστερα ἀπὸ πέντε αἰῶνες τουρκικῆς σκλαβιάς ἡ Θεσσαλία ξαναγυρίζει στὴν ἀγκαλιὰ τῆς ἐλεύθερης μητέρας Ἑλλάδας καὶ συνταυτίζει μ' αὐτὴ στὸ ἐξῆς τὸ μέλλον τῆς.

*

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΟΝΤΑΡΑΤΟΥ

Κύριε Νομάρχα,

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες καὶ Κύριοι,

Πραγματικὰ ἡ σημερινὴ ἡμέρα πού συμπύπτει με τὰ 80χρονα τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Θεσσαλίας ἀπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγὸν εἶναι ἓνα μεγάλο γεγονός καὶ γίνεται ἀκόμα μεγαλύτερον ἂν ἀναλογισθῶμεν, ὅτι χρειάστηκαν 60 ὀλόκληρα χρόνια ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς επανάστασης νὰ ἐνωθῆ ἡ Θεσσαλία με τὸ ὑπόλοιπον ἐλεύθερον Ἑλληνικὸν Κράτος.

Κανένας δὲν δύναται νὰ ξεχάσῃ τοὺς ἀγῶνας τῶν Θεσσαλῶν καὶ ἰδιαίτερος τῶν συμπατριωτῶν μας, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τού 1878, ἦτις ὑπῆρξε ὁ πρόδρομος τῆς θεσσαλικῆς ἀπελευθερώσεως, ἔδωσαν τὴν ὄρμη καὶ τὸ τίμιον αἷμα τῶν χάριν τῆς ἐλευθερίας τῆς Θεσσαλίας.

Αἰωνία τοὺς ἡ μνήμη!

Ἡ Ἱστορικὴ καὶ Λαογραφικὴ Ἑταιρεία τῶν Θεσσαλῶν, τὸ λαμπρὸν αὐτὸ πνευματικὸν Ἴδρυμα πρέπει νὰ σεμνύνεται διὰ τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ὀργανώσεως τῶν Πανθεσσαλικῶν ἐορτῶν, διὰ τὸ ἐξοχὸν πατριωτικὸν αὐτὸ γεγονός. Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν ἡ Λαογραφικὴ Ἑταιρεία τῶν Θεσσαλῶν πρωτοστατεῖ εἰς τοιοῦτου εἶδους πνευματικὰς καὶ πατριωτικὰς ἐξάρσεις καὶ θὰ πρέπει νὰ τῆς χρεωστώμεν χάριν δι' αὐτό.

Εὐχομαι ἐκ βάθους καρδίας, ἵνα ἅπαντες οἱ παριστάμενοι ἀξιοθῶμεν νὰ ἐορτάσωμεν καὶ τὰ 100χρονα τῆς Θεσσαλικῆς ἀπελευθερώσεως.

*Ακολουθῶς ὠμίλησαν οἱ κ.κ.

Ἰωάννης Γκλαβάνης, Ἐπουργὸς-Βουλευτὴς Μαγνησίας

Γεώργιος Παπαδάκος, Νομάρχης Μαγνησίας

Σωκράτης Κ. Βαμβάκος, Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Ἑταιρείας τῶν Θεσσαλῶν.

ΕΙΣ ΜΗΛΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Κυρία καὶ Κύριοι,

Μεγάλῃ χαρὰ καὶ συγκίνησις συνέχει τὰς καρδίας τῶν συμπατριωτῶν μου καὶ ἐμοῦ, διὰ τὴν τιμὴν ἡ ὁποία προσδίδεται σήμερον εἰς τὴν Ἱστορικὴν μας κωμόπολιν, τὰς Μηλέας, ἐκ τῆς ἐπισκέψεως κλιμακίου διακεκριμένων μελῶν τῆς Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς Ἑταιρείας τῶν Θεσσαλῶν, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ὀγδοηκονταετίας ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Θεσσαλίας.

Συγκεντρωμένοι ἐντὸς τού ἱεροῦ τούτου χώρου τῆς βιβλιοθήκης (ΨΥΧΗΣ ΑΚΟΣ) τῶν ἀειμνήστων διδασκάλων τού γένους Ἀνθίμου Γαζῆ, Γρηγορίου Κωνσταντᾶ καὶ Δανιὴλ Φιλιππίδου, αἰσθανόμεθα ρίγη συγκινήσεως ἀτενίζοντες τὴν σημαίαν ταύτην τῆς επανάστασεως τὴν ὁποῖαν ὕψωσαν οἱ διδάσκαλοι οὗτοι κατὰ τὸ 1821 ἐνταῦθα καὶ ἠγωνίσθησαν μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων διὰ τὴν ἐλευθερίαν τού ἔθνους μας.

Αἷμα πολὺ, ἀγῶνες σκληροὶ καὶ ἄφθονα δάκρυα, δὲν ἔφερον τότε καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Θεσσαλίας μας, ἡ ὁποία ἐξηκολούθησε νὰ στενάξῃ ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας. Ὁ Ἀνθιμος Γαζῆς ἀπέθνησκε ἐν Σύρᾳ, ὁ δὲ Κωνσταντᾶς, ἐπιστρέψας ἐν τῇ δούλῃ Πατρίδι του ἐξηκολούθησε νὰ διδάσκῃ μέχρι τού 1844 τὰ σκλαβωμένα εἰσέτι Ἑλληνοπούλα.

Δὲν ηὔτύχησαν ἀμφοτέρωθεν νὰ ἴδωσι ἐλευθέραν τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν ἰδιαιτέραν τῶν Πατρίδα ἔφυγον ἐκ τού κόσμου τούτου με τὸ πικρὸν παράπονον ὅτι ἀφίνουν τὴν Πατρίδα τῶν ἐν τῇ δουλείᾳ.

Τοὺς ἀγῶνας ὅμως αὐτῶν ἐξηκολούθησαν οἱ ἠρωϊκοὶ Θετταλομάγνητες μετὰ τῶν ὁποίων καὶ οἱ ἐκ Μηλεῶν καταγόμενοι ὀπλαρχηγοὶ Γαρεφαῖοι, με πίστιν διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῶν.

Ἡ Θεσσαλία μας, ἐλευθέρᾳ πλέον ἀπὸ τού 1882, τιμᾶ καὶ γεραίρει πάντας τοὺς ἀγωνισθέντας διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς. Ἀπὸ ὀγδοηκονταετίας ἀναπνέομεν τὸν ἐλεύθερον ἀέρα τῆς Πατρίδος μας καὶ ἀπολαμβάνομεν τοὺς γλυκεῖς καρπούς τού δένδρου τῆς ἐλευθερίας, τὸ ὁποῖον με τόσα δάκρυα καὶ αἷμα ἐπότισαν οἱ Πατέρες μας.

Ἰστάμενοι με σεβασμὸν πρὸ τού ἐπιτραχηλίου τούτου τού Ἀνθίμου Γαζῆ, τὸ ὁποῖον ἐφόρει ὅταν ηὔλογε τοὺς ἀγῶνας τού ἔθνους μας καὶ τῆς τραπέζης ταύτης τού σοφοῦ διδασκάλου Γρηγορίου Κωνσταντᾶ, τὴν ὁποίαν ἐχρησιμοποιοῖ ὡς γραφεῖον καὶ κλίνην, ἄς εἴπομεν:

Πατέρες πατέρων, χαρῆτε. Ἡ πατρίς μας πλέον εἶναι ἐλευθέρᾳ. . .

Ἰδοὺ εἰς μαρτυρίαν ἡ πλειὰς αὐτῆ τῶν Θεσσαλῶν καὶ λοιπῶν Ἑλλήνων προσκυνητῶν ἠνωμένη μεθ' ἡμῶν φέρει τὸν χαρμόσυνον αὐτὸν χαιρετισμὸν εἰς τὰς ἱεράς σκιάς σας.

Τοὺς εὐχαριστοῦμεν ἐκ βάθους καρδίας ἡμῶν, διότι εἶχον τὴν ἱεράν αὐτὴν ἔμπνευσιν νὰ ἐπισκεφθῶσι καὶ τὴν Ἱστορικὴν ταύτην κωμόπολιν μας καὶ εἰδικῶς τὸν ἱερὸν τοῦτον χώρον, ἵνα ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιᾶσει συνεορτάσωμεν τὰ ὀγδοηκοντᾶχρονα τῆς ἐλευθερίας μας.

Παρακαλῶ θερμῶς τὸν ἀξιότιμον Κύριον Γεώργιον Χατζηκώσταν ὅπως λάβῃ τὸν λόγον.

*Ακολούθησε ὁμιλία τού

κ. Γεωργίου Χατζηκώστα, Ἱστοριοδίφου - Συγγραφέως.